

Zástupci odborné veřejnosti vyzvali ministra Hladíka ke stažení antisociálního návrhu novely zákona o obalech

7.6.2024 - | PROTEXT

Zástupci obchodníků, živnostníků, polygrafů, distributorů, odpadového hospodářství, ale i seniorů a osob se zdravotním postižením, adresovali ministrovi životního prostředí Petru Hladíkovi otevřený dopis. V něm zásadně nesouhlasí s přístupem Ministerstva životního prostředí k připravované novele zákona o obalech a vyzývají k jejímu stažení. Kritizují zejména návrh nového systému zálohování a plánované zavedení recyklačního poplatku za tištěné letáky, na které ve výsledku negativně doplatí zejména spotřebitelé, lokální podnikatelé a sociálně slabí. Podle signatářů výzvy není přijetí této novely v zájmu občanů České republiky.

„Novela obalového zákona dle aktuálního návrhu MŽP je zcela nekonceptní. Násilně definuje reklamní letáky jako obaly, což je legislativní nesmysl. Letáky, případně jiné tiskoviny, nikdy nebyly a nejsou obalem a nijak nesouvisí se zálohováním PET lahví či plechovek. Jejich zařazení do obalového zákona tedy nedává absolutně žádný smysl. K novele jsme společně předložili řadu kritických připomínek, které Hladíkovo ministerstvo uspokojivě nevyřešilo. Zpráva o hodnocení dopadu novely zcela přehlíží její negativní dopady na obce, drobné živnostníky nebo seniory. Recyklační poplatek za tištěné letáky se promítne do zdražení cen produktů a služeb a v konečném důsledku ho zaplatí spotřebitelé. Tedy každý z nás,“ říká Jaroslav Staněk, manažer marketingu a komunikace České distribuční, která je největším distributorem tištěných letáků v České republice.

Zpoplatnění pouze letáků je alibistické a nic nevyřeší

Nesystémovost navrhovaných opatření podtrhuje fakt, že MŽP chce nově zpoplatnit pouze letáky, ale už ne např. reklamní plakáty nebo jiné tiskoviny obsahující reklamu. Všechny tyto tiskoviny končí ve stejném odpadovém kontejneru jako letáky a podílejí se na jeho naplnění ve stejné, ne-li větší míře. Situace ohledně nezpoplatněného obsahu modrých kontejnerů se tedy nevyřeší. „Ministerstvo životního prostředí otevřeně říká, že chce zpoplatnit veškerý doposud nezpoplatněný obsah modrých kontejnerů. Nyní ale přichází s návrhem zpoplatnit pouze letáky, kterých je v kontejnerech lehce přes 10 %, tedy minorita. Veškerý ostatní nezpoplatněný papírový odpad nechá bez povšimnutí. To mi opravdu nepřijde jako promyšlené a systémové řešení. V konečném důsledku tím MŽP trestá především seniory a sociálně slabé. Ale také menší živnostníky, kterým už tak vláda neulehčuje podnikání a nyní jim chce přidat další finanční a administrativní zátěž,“ říká Tomáš Prouza, prezident Svazu obchodu a cestovního ruchu.

Přístup ministerstva je antisociální a diskriminační

„Recyklační daň za letáky způsobí buď úbytek letáků nebo zvýšení spotřebitelských cen. Obojí by bylo pro seniory, kteří už teď často obracejí každou korunu, velkým problémem. Více než polovina seniorských domácností v České republice nemá přístup k výpočetní technice. Tištěný leták je často jejich jediným zdrojem informací o akčních nabídkách. Alternativa v podobě online letáků či mobilních aplikací pro ně nepřichází v úvahu. Když jsme MŽP upozorňovali na negativní sociální dopady novely, bylo nám řečeno, že na její přijetí to nemá a nemůže mít vliv. Takhle si sociální dialog se státem opravdu nepředstavujeme,“ říká Lenka Desatová, předsedkyně Rady seniorů ČR.

Distribuce letáků je také jedním z nejčastějších zaměstnání pro osoby se zdravotním postižením. Jen Česká distribuční zaměstnává na hlavní pracovní poměr přes 1 500 osob s handicapem, které už tak mají ztížený vstup na trh práce. Očekávaný pokles produkce letáků ohrozí nejen tato pracovní místa. „Distribuce letáků je často jedním z mála možných způsobů, jak si osoby s handicapem mohou ke svému důchodovému příjmu přivydělat. Nezanedbatelný je také sociální aspekt zaměstnání. Zaměstnanci z řad OZP berou svoji práci zodpovědně a vidí v ní přínos pro společnost. Hrozba ztráty zaměstnání je pro ně naopak velmi citlivé téma. Máme opodstatněnou obavu, že zavedení recyklačních poplatků za tištěné letáky povede k přímému propouštění pracovníků nejmeně výkonných OZP, kteří pak jen stěží najdou jiné uplatnění, zůstanou v evidenci ÚP a následně budou závislí na dalších sociálních dávkách,“ říká Josef Šulc, předseda Asociace zaměstnavatelů zdravotně postižených ČR.

Česká polygrafie stagnuje, hrozí další propouštění

Dle údajů Svazu polygrafických podnikatelů pracuje v českém polygrafickém průmyslu zhruba 14 000 zaměstnanců. Vlivem náročných posledních let se již nyní tento segment potýká s meziročními poklesy produkce v řádu desítek procent. Zavedení nového poplatku za letáky vyvolává oprávněné obavy o propouštění, přičemž o práci mohou přijít tisíce zaměstnanců. „Existuje nemalé množství tiskáren, jejichž produkci z velké většiny tvoří právě tisk letáků. Poplatkem způsobené navýšení produkčních nákladů negativně ovlivní rozhodování zadavatelů těchto zakázek. Pro menší a některé střední tiskárny může jít o existenční záležitost. Uvědomujeme si princip rozšířené odpovědnosti výrobce, nicméně novela stále obsahuje mnoho nejasností a nedostatků, na které dlouhodobě upozorňujeme. Doposud jsme od ministerstva nedostali odpovědi ani na některé zcela základní otázky. Takto pojatá legislativa způsobí pouze více škody než užitku, a proto ji odmítáme,“ říká Zdeněk Sobota, prezident Svazu polygrafických podnikatelů.

Novela nedává smysl ani zástupcům odpadového hospodářství

„Prakticky všechny profesní svazy svozových a recyklačních firem odmítají navrhované povinné zálohování. Přes 20 let budujeme komplexní a efektivní systém, a také díky němu se ČR v žebříčku třídění a recyklace obalů dlouhodobě umísťuje na nejvyšších příčkách celé EU. Ministerstvem navrhovaný systém je předražený, má duplicitní logistiku, větší uhlíkovou stopu a je zatěžující pro občana. Obcím navíc jednoznačně navýší náklady na odpadové hospodářství. Sdílíme názory zástupců obcí, krajů, obchodníků, živnostníků a celé řady dalších subjektů a vyzýváme MŽP, aby předmětnou novelu stáhlo,“ říká Petr Havelka, výkonný ředitel Asociace českého odpadového hospodářství a dodává, že existují lepší řešení, jak dosáhnout stanovených cílů. Pracují na nich i jiné státy, např. Francie, Belgie nebo Velká Británie, která oznámila odklad zálohového systému, s cílem najít řešení využitelné i pro jiné druhy odpadů.

Ministerstvo životního prostředí pohrdá názory odborníků

Skutečnost, že jde o složitou problematiku, která vyžaduje širokou a dlouhodobou odbornou diskuzi, dokládá předložení celkem 726 připomínek k návrhu novely. Dle Asociace malých a středních podnikatelů a živnostníků ČR, která sama podala na 30 připomínek, však MŽP názory odborníků přehlíží. „Novela zákona o obalech je od počátku meziresortního připomínkového řízení značně kritizována řadou odborníků a zainteresovaných subjektů. Tuto skutečnost MŽP příliš nezohledňuje, pohrdá názory připomínkových míst a snaží se nový obalový zákon prosadit tzv. na sílu. Je například zcela nesystémové zahrnout do této legislativy reklamní letáky. Ministerstvo chce omezit produkci letáků, ale vůbec nereflektuje, že pro velké množství lokálních živnostníků jde často o jediný způsob efektivní komunikace se zákazníky. K navrhovanému systému zálohování máme dlouhodobě také řadu výhrad, např. k zahrnutí malých prodejen nebo čerpacích stanic do sítě sběrných míst. MŽP na jednání slíbilo, že o připomínkách s námi bude dále jednat, ale to se nestalo,“ říká Josef Jaroš,

předseda představenstva Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR.

Signatáři výzvy k zastavení legislativního procesu novely zákona o obalech:

Jaroslav Staněk, manažer komunikace a marketingu České distribuční

Zdeněk Sobota, prezident Svazu polygrafických podnikatelů

Ing. Vladimír Hranička, člen prezidia Svazu polygrafických podnikatelů

Ing. Lenka Desatová, předsedkyně Rady seniorů České republiky

Milena Hesová, místopředsedkyně Rady seniorů České republiky

Josef Šulc, předseda Asociace zaměstnavatelů zdravotně postižených ČR

Dr. Ing. Josef Jaroš, předseda představenstva Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR

Ing. Pavel Březina, předseda představenstva Asociace českého tradičního obchodu

Ing. Petr Havelka, výkonný ředitel České asociace odpadového hospodářství

Ing. Bohumil Rataj, předseda Sdružení komunálních služeb

Ing. Richard Blahut, předseda Představenstva a vedoucí sekce odpadového hospodářství Spolku veřejně prospěšných služeb

<https://www.ceskenoviny.cz/tiskove/zpravy/zastupci-odborne-verejnosti-vyzvali-ministra-hladika-ke-stazeni-antisocialniho-navrhu-novely-zakona-o-obalech/2528979>